

METODY WYCENY AKTYWÓW I PASYWÓW ORAZ USTALANIA WYNIKU FINANSOWEGO

Zgodnie z postanowieniami art. 10 ust. 1 pkt 2 z uwzględnieniem przepisów rozdziału 4 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości ustala się następujące metody wyceny aktywów i pasywów do stosowania w sposób ciągły (w okresie wieloletnim), nie rzadziej niż na koniec roku obrotowego i na każdy inny dzień bilansowy zakładając, że nie występuje zagrożenie możliwości dalszej kontynuacji działalności jednostki.

I. Zasady wyceny aktywów i pasywów w Urzędzie Miejskim w Lipianach

Aktywa i pasywa jednostki wycenia się według zasad określonych w art. 28 ustawy o rachunkowości oraz w przepisach szczególnych wydanych na podstawie ustawy o finansach publicznych, z uwzględnieniem poniżej zdefiniowanego sposobu ich wyceny.

1. Wartości niematerialne i prawne wycenia się:

- a) pochodzące z zakupu - według cen nabycia lub wartości przeszacowanej (po aktualizacji wyceny), pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe, a także o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości,
- b) otrzymane nieodpłatnie na podstawie decyzji właściwego organu - według wartości określonej w tej decyzji,
- c) otrzymane na podstawie darowizny - w wartości rynkowej nadzień nabycia. Wartość rynkowa określana jest na podstawie przeciętnych cen stosowanych w obrocie rzeczami tego samego rodzaju i gatunku, z uwzględnieniem ich stanu i stopnia zużycia;

Wartości niematerialne i prawne o wartości początkowej wyższej od wartości ustalonej w przepisach o podatku dochodowym dla osób prawnych, tj. o wartości jednostkowej powyżej 3 500 zł i okresie używania dłuższym niż rok podlegają finansowaniu ze środków majątkowych. Wartości niematerialne i prawne zakupione ze środków na wydatki bieżące, o wartości jednostkowej niższej od wymienionej w ustawie o podatku dochodowym dla osób prawnych, tj. do 3 500 zł, traktuje się jako pozostałe wartości niematerialne i prawne, które umarzane są w 100% w miesiącu przyjęcia do używania. Oprogramowanie komputerowe stanowiące systemy operacyjne dla komputerów powiększa wartość komputera. Oprogramowanie będące tzw. biurowym (typu Word, Excell itp.) powiązane wyłącznie z jednym komputerem powiększa jego wartość.

Odpisów umorzeniowych lub amortyzacyjnych wartości niematerialnych i prawnych jednostka dokonuje się za okres całego roku według stawek amortyzacyjnych określonych w ustawie o podatku dochodowym od osób prawnych, rozpoczęcie amortyzacji następuje

w następnym miesiącu po przyjęciu do używania, a jej zakończenie nie później niż z chwilą zrównania wartości odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych z wartością początkową lub przeznaczenia ich do likwidacji, sprzedaży bądź stwierdzenia niedoboru.

Ewidencja szczegółowa dla objętych ewidencją księgową wartości niematerialnych i prawnych umożliwia ustalenie umorzenia oddzielnie dla poszczególnych podstawowych i oddzielnie dla pozostałych wartości niematerialnych i prawnych.

Wartości niematerialne i prawne nie podlegają ulepszeniu, co oznacza, że nie można zwiększyć ich wartości początkowej.

2. Środki trwałe wycenia się:

- a) pochodzące z zakupu - według cen nabycia lub wartości przeszacowanej (po aktualizacji wyceny), pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe, a także o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości,
- b) w przypadku wytworzenia we własnym zakresie - według kosztu wytworzenia,
- c) stanowiące niedobory/nadwyżki ujawnione w trakcie inwentaryzacji - odpowiednio według posiadanych dokumentów, z uwzględnieniem zużycia, lub według wartości godziwej, w przypadku braku odpowiednich dokumentów,
- d) pochodzące ze spadku lub darowizny - według wartości wynikającej z umowy o przekazaniu składnika aktywów trwałych lub według ceny sprzedaży takiego samego lub podobnego przedmiotu,
- e) otrzymane nieodpłatnie od Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego w wysokości określonej w decyzji o przekazaniu środka trwałego,
- f) pochodzące z wymiany - w wysokości określonej w dowodzie dostawcy z uwzględnieniem pomniejszenia o odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe ustalone na dzień bilansowy, z wyłączeniem gruntów, które nie podlegają umorzeniu.

Odpisów umorzeniowych lub amortyzacyjnych środków trwałych jednostka dokonuje za okres całego roku według stawek amortyzacyjnych określonych w ustawie o podatku dochodowym od osób prawnych.

Środki trwałe ujęte na koncie 011 umarza się metodą liniową, która polega na równomiernym rozłożeniu odpisów amortyzacyjnych na cały okres amortyzowania środka trwałego. Metodę powyższą można stosować do wszystkich środków trwałych.

Środki trwałe będące w użytkowaniu jednostki dzieli się na:

- podstawowe środki trwałe - ewidencjonowane na koncie 011 „Środki trwałe”
- pozostałe środki trwałe - ewidencjonowane na koncie 013 „Pozostałe środki trwałe”

Aktualizacji wartości początkowej i dotychczasowego umorzenia środków trwałych dokonuje się wyłącznie na podstawie odrębnych przepisów, a wyniki takiej aktualizacji odnosi się na fundusz jednostki.

Środki trwałe to środki trwałe ujmowane na koncie 011 o wartości powyżej 3 500 zł, od których odpisów umorzeniowych lub amortyzacyjnych jednostka dokonuje według stawek określonych w ustawie o podatku dochodowym od osób prawnych. Niezależnie od wartości do środków trwałych zalicza się komputery i zestawy komputerowe, które ujmowane są na koncie 011 a odpisy amortyzacyjne od ich wartości dokonywane są stopniowo.

Pozostałe środki trwałe to środki trwałe o wartości początkowej nieprzekraczającej wielkości ustalonej w przepisach o podatku dochodowym od osób prawnych, tj. o wartości jednostkowej nieprzekraczającej 3 500 zł, dla których odpisy amortyzacyjne są uznawane za koszt uzyskania przychodu w 100% ich wartości w momencie oddania do używania. Pozostałe środki trwałe, w tym o charakterze wyposażenia mogą podlegać ewidencji ilościowo-wartościowej na koncie 013 lub wyłącznie ewidencji ilościowej. I tak składniki majątku o:

- 1) wartości od 1 000 zł do wartości 3 500 zł oraz:
 - a) meble,
 - b) radia, telewizory, rzutniki, odtwarzacze oraz inny sprzęt audiowizualny (np. nagrywarki),
 - c) aparaty fotograficzne,pomimo wartości poniżej 1 000 zł podlegają zaliczeniu w koszty w momencie ich zakupu i są objęte ewidencją ilościowo-wartościową na koncie 013; Do mebli nie zalicza się wieszaków.
- 2) wartości od 200 zł do wartości poniżej 1 000 zł podlegają zaliczeniu w koszty w momencie ich zakupu i są objęte ewidencją ilościową prowadzoną w referatach Urzędu Miejskiego oraz na poszczególnych samodzielnych stanowiskach. Ewidencji ilościowej nie podlegają:
 - a) komputery i zestawy komputerowe, które niezależnie od wartości ujmowane są na koncie 011,
 - b) składniki majątku wymienione w pkt 1a-1c, które pomimo wartości poniżej 1 000 zł podlegają ewidencji ilościowo-wartościowej na koncie 013.Ewidencja ilościowa powinna zawierać co najmniej następujące pozycje: l.p., nazwa składnika majątku, jednostka miary, ilość, uwagi. Bezpośredni przełożony decyduje o szczegółowej formie tej ewidencji oraz wyznacza osoby odpowiedzialne za jej prowadzenie.
- 3) wartości poniżej 200 zł podlegają zaliczeniu w koszty w momencie ich zakupu. Nie podlegają ewidencji ani ilościowej, ani wartościowej z wyjątkiem składników majątku wymienionych w pkt 1a-1c, które pomimo wartości poniżej 200 zł podlegają ewidencji ilościowo-wartościowej na koncie 013 oraz z wyjątkiem komputerów i zestawów komputerowych, które niezależnie od wartości ujmowane są na koncie 011.

Pozostałe środki trwałe, dla których koszty prowadzenia szczegółowej ewidencji i kontroli są niewspółmiernie duże do korzyści uzyskiwanych z prowadzonej ewidencji księgowej są ewidencjonowane bezpośrednio w koszty i nie podlegają ewidencji ani ilościowej, ani wartościowej tj.:

- a) sprzęt gospodarczy do utrzymania czystości i higieny np.: wiadra, szczotki, mopy, miski, wycieraczki, ścierki,
- b) sprzęt typu kuchennego np.: szklanki, filiżanki, kubki, sztućce, termosy, obrusy, ścierki, serwetki,
- c) zamocowane do podłóża/ściany w budynku: armatura, zlewy, ceramika łazienkowa, dozowniki, podajniki, lampy, wykładziny i kinkiety, tablice informacyjne nieoszlone (korkowe, drewniane i z innych tworzyw).

3. Zbiory biblioteczne wycenia się:

- a) pochodzące z zakupu - według cen zakupu lub cen nabycia,
- b) pochodzące z darowizny – według posiadanych dokumentów lub według ceny sprzedaży takiego samego lub podobnego przedmiotu,
- c) stanowiące niedobory/nadwyżki, ujawnione w trakcie inwentaryzacji - odpowiednio według posiadanych dokumentów, z uwzględnieniem zużycia, lub według wartości godziwej, w przypadku braku odpowiednich dokumentów,
- d) sprzedaż zbiorów bibliotecznych - według wartości w księgach rachunkowych.

4. Dobra kultury wycenia się:

- a) pochodzące z zakupu - według cen zakupu lub cen nabycia,
- b) pochodzące z darowizny - według posiadanych dokumentów lub według ceny sprzedaży takiego samego lub podobnego przedmiotu,
- c) otrzymane od innej jednostki - w wysokości określonej w decyzji o przekazaniu,
- d) stanowiące nadwyżki w trakcie inwentaryzacji - w wartości godziwej,
- e) stanowiące niedobory w trakcie inwentaryzacji według wartości w księgach rachunkowych.

5. Inwestycje (środki trwale w budowie) wycenia się według kosztów poniesionych w okresie ich budowy, montażu lub ulepszenia już istniejącego środka trwałego. Do środków trwałych w budowie zalicza się również koszty zakupu tzw. podstawowych środków trwałych wymagających montażu, jak również koszty nabycia tzw. pozostałych środków trwałych stanowiących pierwsze wyposażenie budowanych obiektów. Do kosztów wytworzenia podstawowych środków trwałych nie zalicza się kosztów ogólnego zarządu oraz kosztów poniesionych przed udzieleniem zamówień, związanych z realizowaną inwestycją, tj. kosztów przetargów, ogłoszeń i innych. Wydatki poniesione na ulepszenie środka trwałego, w tym także wydatki na nabycie części składowych lub peryferyjnych, których cena nabycia przekracza w danym roku obrotowym 3 500 zł, podwyższają wartość początkową aktywów trwałych.

6. Udziały i akcje w innych jednostkach oraz inne inwestycje zaliczone do aktywów trwałych - według ceny nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości lub według wartości godziwej albo skorygowanej ceny nabycia na dzień nabycia wycenia się po cenach nabycia albo ceny zakupu, jeśli koszty przeprowadzenia i rozliczenia transakcji nie są istotne. Rozchody udziałów i akcji wycenia się metodą cen udziałów/akcji nabytych najwcześniej.

7. Inwestycje krótkoterminowe - na dzień nabycia wycenia się zgodnie z art. 35 ust. 1 ustawy o rachunkowości. Natomiast na dzień bilansowy inwestycje krótkoterminowe wycenia się według ceny nabycia lub ceny rynkowej, w zależności od tego, która z nich jest niższa.

8. Należności - wycenia się w wartości nominalnej łącznie z VAT, a na dzień bilansowy oraz na koniec każdego kwartału w wysokości wymaganej zapłaty, czyli łącznie

z wymagalnymi odsetkami z zachowaniem zasady ostrożnej wyceny, czyli po pomniejszeniu o wartość ewentualnych odpisów aktualizujących dotyczących należności wątpliwych (art. 35b ust. 1 ustawy o rachunkowości).

Odpisy aktualizujące należności generalnie tworzone są na podstawie ustawy o rachunkowości, z wyjątkiem odpisów aktualizujących wartość należności funduszy utworzonych na podstawie ustaw, które obciążają te fundusze.

Wartość należności aktualizuje się uwzględniając stopień prawdopodobieństwa ich zapłaty poprzez dokonanie odpisu aktualizującego w odniesieniu do:

- a) należności od dłużników postawionych w stan likwidacji lub stan upadłości do wysokości należności nieobjętej gwarancją lub innym zabezpieczeniem należności,
- b) należności od dłużników w przypadku oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości, jeżeli majątek dłużnika nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania upadłościowego w pełnej wysokości należności,
- c) należności kwestionowanych przez dłużników oraz tych, z zapłatą których dłużnik zalega, a według oceny sytuacji majątkowej i finansowej dłużnika spłata należności w umownej kwocie nie jest prawdopodobna do wysokości kwoty niepokrytej gwarancją lub innym zabezpieczeniem należności,
- d) należności stanowiących równowartość kwot podwyższających należności (np. odsetki, kary, koszty sądowe), w stosunku do których to należności głównych dokonano uprzednio odpisu aktualizującego w wysokości tych kwot do czasu ich otrzymania lub odpisania,
- e) należności przeterminowanych lub nieprzeterminowanych o znacznym stopniu prawdopodobieństwa nieściągalności, w przypadkach uzasadnionych rodzajem prowadzonej działalności lub strukturą odbiorców w wysokości wiarygodnie oszacowanej kwoty odpisu.

Odpisy aktualizujące wartość należności tworzy się nie później niż na dzień bilansowy.

- 9. Odsetki od należności**, w tym również te, do których stosuje się przepisy dotyczące zobowiązań podatkowych, ujmuje się w księgach rachunkowych w momencie ich zapłaty, lecz nie później niż pod datą ostatniego dnia kwartału, w wysokości odsetek należnych na koniec tego kwartału.

Odsetek od należności stanowiących zaległości podatkowe nie nalicza się, jeżeli wysokość tych odsetek nie przekracza 3-krotności wartości opłaty dodatkowej pobieranej przez „Pocztę Polską Spółka Akcyjna” za polecenie przesyłki listowej.

Odsetek od należności nie stanowiących zaległości podatkowych nie nalicza się, jeśli wysokość odsetek nie przekracza kosztu doręczenia listu poleconego ze zwrotnym potwierdzeniem wynikającego z cennika Poczty Polskiej.

- 10. Środki pieniężne** w kasie i na rachunkach bankowych wycenia się według wartości nominalnej. Wartość tych środków na rachunkach bankowych obejmuje również odsetki dopisane przez bank.

- 11. Materiały i towary** wycenia się według:
- cen zakupu, z tym że nie mogą być one wyższe od cen sprzedaży tych składników,
 - metodą FIFO, czyli; pierwsze przyszło - pierwsze wyszło. Rozchód składnika aktywów wycenia się kolejno po cenach (kosztach) tych składników aktywów, które jednostka najwcześniej nabyła (art. 34 ust. 4 pkt 2 ustawy o rachunkowości).
- 12. Zobowiązania** wycenia się w wartości nominalnej, łącznie z podatkiem VAT, a na dzień bilansowy oraz na koniec każdego kwartału w wysokości wymaganej zapłaty, tzn. łącznie z wymagalnymi odsetkami.
Zobowiązania finansowe wycenia się według wartości nominalnej niepowiększonej o odsetki.
Odsetki od zobowiązań wymagalnych, w tym także tych, do których stosuje się przepisy dotyczące zobowiązań podatkowych, ujmuje się w księgach rachunkowych w momencie ich zapłaty, lecz nie później niż pod datą ostatniego dnia kwartału, w wysokości odsetek należnych na koniec kwartału.
- 13. Rezerwy** tworzone zgodnie z art. 35d ust. 1 uor, na przewidywane zobowiązania wycenia się w uzasadnionej, wiarygodnie oszacowanej wartości. W jednostkach budżetowych najczęściej tworzonymi rezerwami są rezerwy na pokrycie kosztów prowadzonych przeciwko jednostce postępowań sądowych.
- 14. Przychody przyszłych okresów** to równowartość przychodów, które występują w jednostce z tytułu:
- a) przychody z tytułu wieczystego użytkowania,
 - b) przychody ze sprzedaży na raty praw własności,
 - c) zaliczek wpłacanych na poczet przyszłych usług, stanowiących dochody budżetowe,
 - d) z góry opłaconych usług (przede wszystkim najem, dzierżawa), które dotyczą przyszłego okresu.
- 15. Zaangażowanie wydatków** to prawne zaangażowanie przyjmowane do ksiąg rachunkowych w wielkości wynikającej z podpisanych umów, decyzji i innych postanowień, których źródłem finansowania będą wydatki budżetowe, zabezpieczone w planie finansowym jednostki.
- 16. Nadwyżki/niedobory inwentaryzacyjne** składników majątkowych należy powiązać z zapisami ksiąg rachunkowych, a ustalone różnice między stanem wykazanim w księgach rachunkowych a ich stanem rzeczowym należy rozliczyć w księgach tego roku obrotowego, na który przypada termin inwentaryzacji (zgodnie z zasadami wyceny dla danego składnika majątku) oraz ująć je w pozostałych przychodach/kosztach operacyjnych lub obciążyć osobę materialnie odpowiedzialną na podstawie decyzji kierownika jednostki, podjętej w oparciu o wniosek przewodniczącego komisji inwentaryzacyjnej.

17. **Odpisane, przedawnione i umorzone zobowiązania** wycenia się w kwocie wymagającej zapłaty i odnosi w pozostałe przychody operacyjne.
18. **Otrzymane darowizny** w postaci rzeczowych składników aktywów obrotowych wycenia się w kwocie nie wyższej od ich cen rynkowych w momencie otrzymania.
19. **Otrzymane odszkodowania, grzywny i kary** wycenia się w kwocie wymaganej zapłaty (według otrzymanych lub naliczonych kwot z podanych tytułów), pod warunkiem że nie są wątpliwe.
20. **Fundusze własne i specjalne oraz pozostałe, niewymienione wyżej aktywa i pasywa** wycenia się w wartości nominalnej.
Wartości poszczególnych składników aktywów i pasywów, przychodów i kosztów ustala się oddzielnie i nie można ich ze sobą kompensować,
Operacje gospodarcze, należności i zobowiązania oraz inne składniki aktywów i pasywów wyrażone w walutach obcych wycenia się nie później niż na dzień bilansowy, według zasad wynikających z ustawy o rachunkowości.

II. Zasady wyceny aktywów i pasywów budżetu Gminy Lipiany

a) Aktywa budżetu

- Środki pieniężne na rachunkach bankowych wycenia się według wartości nominalnej na dzień bilansowy nie powiększonej o odsetki i różnice kursowe,
- Należności finansowe wycenia się według wartości nominalnej nie powiększonej o odsetki i różnice kursowe, wykazuje się je w kwocie do zapłaty,
- Należności z tytułu udzielonych pożyczek oraz poręczeń według wartości nominalnej bez odsetek,
- Należności od budżetów oraz jednostek budżetowych według wartości nominalnej, wykazuje się je w kwocie do zapłaty,
- Inne aktywa według wartości nominalnej.

b) Pasywa budżetu

- Zobowiązania finansowe z tytułu kredytów, pożyczek wycenia się według wartości nominalnej przypadającej na dzień bilansowy nie powiększonej o odsetki i różnice kursowe,
- Zobowiązania wobec budżetów oraz jednostek budżetowych w wartości nominalnej nie powiększonej o odsetki i różnice kursowe,
- Pasywa netto budżetu w według wartości nominalnej wynikającej z ewidencji księgowej,
- Inne pasywa według wartości nominalnej wynikające z ewidencji księgowej.

III. Sposób ustalania wyniku finansowego w Urzędzie Miejskim w Lipianach

Wynik finansowy jednostki ustalany jest zgodnie z wariantem porównawczym rachunku zysków i strat na koncie 860 „Wynik finansowy”.

Ustalenie wyniku finansowego następuje poprzez przeksięgowanie w końcu roku obrotowego:

- a) na stronę Wn konta 860:
 - poniesionych kosztów, w korespondencji z kontem 400, 401, 402, 403, 404, 405, 409,
 - zmniejszeń stanu produktów oraz rozliczeń międzyokresowych w stosunku do stanu na początek roku, w korespondencji z kontem 490 – w przypadku jego stosowania,
 - kosztów operacji finansowych, w korespondencji z kontem 751,
 - pozostałych kosztów operacyjnych, w korespondencji z kontem 761.
- b) na stronę Ma konta 860:
 - zwiększeń stanu produktów oraz rozliczeń międzyokresowych w stosunku do stanu na początek roku, w korespondencji z kontem 490 – w przypadku jego stosowania,
 - uzyskane przychody w korespondencji z kontami zespołu 7

IV. Sposób ustalania wyniku finansowego budżetu Gminy Lipiany

Wynik z wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego (deficyt lub nadwyżka budżetu) wykazywany w bilansie z wykonania budżetu ustalany jest na koncie 961 „Wynik wykonania budżetu”.

W celu ustalenia nadwyżki lub deficytu budżetu gminy operacje dotyczące dochodów i wydatków ujmowane są w księgach rachunkowych budżetu w zakresie faktycznie (kasowo) zrealizowanych wpływów i wydatków dokonywanych na bankowych rachunkach budżetu oraz rachunkach bieżących dochodów i wydatków budżetowych jednostek budżetowych z wyjątkiem operacji szczególnych.

Wyjątkiem od ww. zasady są operacje szczególne wynikających z przepisów ustawy o dochodach jednostek samorządowych w zakresie wpływu udziałów w podatku dochodowym od osób fizycznych, części oświatowej subwencji ogólnej, innych podatków i opłat za m-c grudzień przekazanych w styczniu następnego roku.

Operacje wynikowe, które nie powodują zwiększenia wydatków i dochodów danego roku budżetowego (tzw. operacje niekasowe), dotyczące przychodów i kosztów finansowych oraz pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych, ujmowane są na koncie 962 „Wynik na pozostałych operacjach”. W roku następnym, po zatwierdzeniu sprawozdania budżetowego przez organ stanowiący jst, saldo tego konta przeksięgowywane jest na konto 960 „Skumulowane wyniki budżetu”.